

2024 m. birželio 21 d.

Lietuvos Respublikos Prezidentui G. Nausėdai
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei V. Čmilyte-Nielsen
Lietuvos Respublikos Ministrėi Pirmininkei I. Šimonytei
Lietuvos Respublikos Finansų Ministrėi G. Skaistei
Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir Inovacijų Ministrėi A. Armonaitei
Lietuvos Respublikos Seimo frakcijų Seniūnams

DĖL SIŪLOMO NAUJO DRAUDIMO SUTARČIŲ APMOKESTINIMO

Verslo bendruomenė susipažino su Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Ministerija) parengtais ir finansų ministrės 2024 m. gegužės 21 d. viešai pristatytais pasiūlymais dėl valstybės gynybos finansavimo didinimo šaltinių, kurių dalis yra susiję su draudimo sektoriumi bei papildomu draudimo sutarčių apmokestinimu, ir teikia savo poziciją šiuo klausimu.

Pažymėtina, jog diskusijų dėl poreikio papildomai finansuoti valstybės gynybą metu verslo bendruomenė palaikė gynybos finansavimo didinimą, grindžiamą visuotinumu principu – visos skėtinės verslo organizacijos pritarė siūlymui paraleliai didinti tiek pelno, tiek pridėtinės vertės mokesčių tarifus 1 proc.p. Tačiau buvo pasirinktas lengviausias kelias didinti tik pelno mokesčio tarifą bei selektyviai didinti kitų mokesčių tarifus. Tuo pačiu, gynybos finansavimo didinimo kontekste atsirado naujas sektorinių mokesčių leitmotyvas, klaidingai pristatant juos kaip sektorinius ir sudarant įspūdį, kad tai yra atskiro sektoriaus apmokestinimas, tačiau iš tiesų pagal siūlomų mokesčių turinį įvedant naujus vartojimo mokesčius. Tokiu mokesčiu laikytinas Ministerijos pasiūlytas naujas draudimo sutarčių mokestis – Saugumo įnašas, kuris *de facto* yra draudimo akcizas. Šio mokesčio koncepcija yra pateikta, neatlikus jokio detalesnio poveikio vertinimo konkurencijai, verslo aplinkai ir vartotojams, apsiribojant tik tikslu surinkti daugiau lėšų į biudžetą.

Vertinant diskusijoms pateiktą Saugumo įnašo koncepciją, visų pirma, stebina tai, jog šio mokesčio idėja niekur nebuvo aptarta ir socialiniai partneriai – profsąjungos, darbdavių atstovai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai – pagal šviesoforo principą vertindami galimus papildomo valstybės gynybos finansavimo šaltinius, šio mokesčio neanalizavo.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta aukščiau, mes – šį raštą pasirašančios organizacijos – nepritariame tokio mokesčio įvedimui dėl sekančių priežasčių:

1. Kaip ir visų vartojimo mokesčių, taip ir šio mokesčio įvedimo pagrindinė finansinė našta guls ant vartotojo pečių. Mūsų vertinimu, siūlomas mokestis paliestų tokias pagrindines draudimo paslaugų vartotojų grupes kaip verslo įmones, savanoriškai savo turinius interesus saugančius vartotojus, profesinę veiklą vykdančius asmenis, darbdavius bei jų darbuotojus kaip draudimo paslaugos naudos gavėjus.

Verslo įmonių atveju labiausiai būtų paveiktas transporto sektorius, kuris draudžia savo valdomą autoparką tiek privalomuoju, tiek kasko draudimu, o taip pat draudžia ir

gabenamus krovinius. Be to, itin reikšmingai planuojamas mokestis neigiamai veiktų ir statybų sektorių, kuriam aktualios tiek transporto, tiek turto, tokio kaip įvairūs įrenginiai, technika, draudimo rūšys, o taip pat prievolių įvykdymo užtikrinimą patvirtinantys laidavimo draudimai bei privalomieji draudimai, kadangi pagal teisės aktus visi statybų proceso dalyviai privalo drausti savo civilinę atsakomybę dėl žalos tretiesiems asmenims ir jų turtui. Siūlomo mokesčio neigiamą poveikį pajustų ir žemės ūkio sektorius, kur plačiai draudžiamos tiek žemės ūkio veiklai naudojamos transporto priemonės, padargai, kita technika, pasėliai bei galvijai.

Fizinių asmenų segmente nukentėtų ta visuomenės dalis, kuri elgiasi sąmoningai ir atsakingai, t.y. stengiasi apsaugoti savo gyvybę, sveikatą ir turtą, todėl savanoriškai draudžiasi, kad netaptų našta valstybei nelaimės atveju. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, jog nukentėtų ir tie vartotojai, kurie, yra įsigiję būstą su paskola ir privalo jį drausti.

Be to, valstybė yra išskyrusi daug visuomenės gyvenimo sričių, susijusių su konkrečia ūkine ar profesine veikla, kuriose atsiradusi žala yra vertinama kaip galinti turėti itin reikšmingą neigiamą poveikį gyventojams, todėl teisės aktais yra nustatyta prievolė tose srityse veikiantiems asmenims ar konkrečių profesijų atstovams drausti savo civilinę atsakomybę dėl žalos tretiesiems asmenims ar jų turtui. Atsižvelgiant į tai, siūlomas mokestis neišvengiamai paliestų ir jau minėtus statybų proceso dalyvius (projektuotojus, techninius prižiūrėtojus, rangovus ir kt.), ir tokių profesijų atstovus kaip advokatai, notarai, antstoliai, nemokumo administratoriai, turto ir verslo vertintojai, draudimo tarpininkai, o taip pat ir geležinkelių, jūrų ir vidaus vandens transporto įmonės, kelionių organizatoriai.

Ne mažiau svarbi vartotojų grupė, kuriai šis mokestis darytų neigiamą poveikį, yra darbdaviai ir jų darbuotojai. Atkreiptinas dėmesys, jog papildomas savanoriškas sveikatos draudimas yra viena populiariausių ir plačiausiai naudojamų darbuotojų skatinimo priemonių. Stabilus šios draudimo rūšies augimas rodo, kad darbdaviai yra linkę tokiu būdu motyvuoti savo darbuotojus, o draudimo įmokų ir draudimo išmokų santykis, kuris yra apylygis, rodo, jog darbuotojai yra linkę naudotis darbdavio apmokamomis sveikatos priežiūros paslaugomis ir taip rūpintis savo sveikata bei gerinti savo gyvenimo kokybę. Taip pat svarbu pažymėti, kad šios draudimo rūšies išmokų gavėjai yra sveikatos priežiūros įstaigos, kurių daliai tai yra ženkliai pajamų dalis. Taigi, siūlomo mokesčio įvedimas neabejotinai turės neigiamą įtaką papildomo savanoriško sveikatos draudimo produkto paklausai ir neigiamai paveiks sveikatos priežiūros įstaigas.

2. Siūlomą naują draudimo sutarčių mokestį bandoma klaidingai pristatyti ir pagrįsti, naudojant kitų Europos Sąjungos valstybių pavyzdžius, tačiau ignoruojant faktą, jog į analizuotų šalių imtį, o kartu ir į mokesčio tarifo vidurkio skaičiavimą buvo įtrauktos ne visos Europos Sąjungos narės, tarp kurių ir mokesčio išvis netaikančios valstybės, artimiausios Lietuvai pagal ekonominį išsivystymą ir socialinę struktūrą (pvz., Latvija, Estija, Lenkija, Čekija). Be to, pažymėtina, kad Ministerijos taikytas vidurkio skaičiavimo principas yra iš esmės neteisingas, kadangi mokesčiai skirtingose valstybėse atlieka skirtingą funkciją, yra skaičiuojami nuo skirtingos bazės ir pan., todėl objektyvus jų palyginimas ir vidurkio išvedimas yra neįmanomas. Svarbu atkreipti dėmesį, jog

draudimo įmokų mokesčiai plačiausiai taikomi Vakarų Europos valstybėse, kur draudimo paslaugų vartojimas, priešingai nei Lietuvoje, yra visuotinis, o pati draudimo rinka pasižymi didele branda. Tuo tarpu Lietuvai pagal ekonominę ir socialinę sandarą artimose šalyse mokesčiai arba išvis netaikomi, arba jų tarifai yra labai maži (pvz., Bulgarija, Rumunija). Pastebėtina ir tai, jog dalyje Ministerijos į analizę įtrauktų valstybių taikomi mokesčiai savo esme nėra draudimo įmokų mokesčiai ir jais įgyvendinami kiti, labai konkretūs tikslai: pavyzdžiui, siekiant supaprastinti administravimą, per draudimo įmokas yra surenkamas automobilių mokestis arba yra mokami įnašai į ugniagesių, kelių, nemokumo ir kt. fondus. Į analizę įtraukti netgi tokie atvejai, kur yra mokami priežiūros mokesčiai toje konkrečioje valstybėje draudimo rinkos priežiūrą vykdančiai institucijai (kurie taip pat yra mokami ir Lietuvoje), klaidingai priskiriant juos ir vertinant kaip draudimo įmokų mokesčius. Tai tik dar kartą parodo, jog Ministerijos atlikta analizė neatspindi objektyvios situacijos. Mūsų nuomone, atliekant analizę, nebuvo orientuojamasi į mūsų regiono specifiką, o išvesti teoriniai vidurkiai visiškai neįvertina skirtingų šalių draudimo rinkos brandumo.

3. Vienu pagrindiniu argumentu, pagrindžiančiu siūlomą naują draudimo sutarčių apmokestinimą, yra naudojamas teiginys, jog draudimo įmonės nemoka PVM. Pažymėtina, kad reguliavimą, numatantį PVM netaikymą draudimo bei kitoms finansinėms paslaugoms, nustato Europos Sąjungos teisės aktai. Minėtas teiginys nėra teisingas ir tuo aspektu, jog dėl draudimo veiklos specifikos didžioji dalis surenkamų įmokų yra išmokama klientams, kompensuojant jų patirtą žalą ir apmokant sąskaitas už paslaugas su PVM (automobilių, būsto remonto paslaugos). Todėl valstybės biudžetas gauna papildomas PVM pajamas iš ne PVM veiklos. 2023 m. draudimo įmonių paslaugų vartotojai gavo 600 mln. Eur išmokų, kurių reikšmingą dalį sudaro PVM už transporto priemonių ir būstų remonto paslaugos.
4. Pastebėtina ir tai, kad siūlomas naujas draudimo sutarčių apmokestinimas turėtų neigiamą poveikį konkurencijai. Tą pačią ūkinę veiklą vykdančias asmenys, priklausomai nuo jų veiklos formos, būtų apmokestinami skirtingai, todėl toks mokestis būtų diskriminacinis jų atžvilgiu. Pavyzdžiui, pavežėjams – fiziniams asmenims, kurie vykdo veiklą pagal individualios veiklos pažymą, verslo liudijimus, mokestis būtų netaikomas, o taksi įmonės jį mokėtų. Vertinant tai, siūlomu mokesčiu būtų sudaromos nesąžiningos ir nelygiavertės konkurencinės sąlygos, o asmenys diskriminuojami dėl jų veiklos formos.
5. Siūlomas naujas draudimo sutarčių mokestis lems kainų augimą ir išdraustumo mažėjimą. Manome, kad šie pakeitimai sąlygos reikšmingą draudimo paslaugų kainų augimą ir didžioji dalis naštos bus perkelta ant vartotojų pečių, o tai neigiamai paveiks savanoriškai apsidraudusiųjų skaičių. Tuo tarpu, tie asmenys, kurie turi prievolę draustis ir negalės to išvengti, patirs didesnę finansinę naštą.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą poziciją dėl būsimo neigiamo poveikio plačiai draudimo paslaugų vartotojų imčiai, konkurencijai, išdraustumui, neobjektyvios analizės, kurios pagrindu argumentuojamas naujas apmokestinimas ir nustatomi jo tarifai, bei kitų nekorektiškų mokesčių pagrindžiančių argumentų, nepritariame Ministerijos siūlomam naujam draudimo sutarčių apmokestinimui – Saugumo įnašui – ir siūlome šios idėjos atsisakyti.

Lietuvos verslo konfederacijos
l.e.p. generalinis direktorius
Emilis Ruželė

Lietuvos pramonininkų
konfederacijos l.e.p.
generalinis direktorius
Tomas Garuolis

Asociacijos „Investors‘ Forum“
vykdomoji direktorė
Rūta Skyrienė

Lietuvos prekybos, pramonės
ir amatų rūmų asociacijos
generalinė direktorė
Giedrė Ražinskienė

Lietuvos nacionalinės vežėjų
automobiliais asociacijos
„Linava“ generalinis
sekretorius Zenonas Buivydas

Lietuvos advokatų tarybos
pirmininkas
Mindaugas Kukaitis

Lietuvos draudimo brokerių
įmonių asociacijos prezidentas
Asociacijos „Lietuvos keliai“
direktorius
Šarūnas Frolenko

Lietuvos prekybos įmonių
asociacijos direktorė
Rūta Vainienė

Lietuvos privačių sveikatos
priežiūros įstaigų asociacijos
prezidentas
Laimutis Paškevičius

Projektų ekspertizės ir gaisro
saugos įmonių asociacijos
prezidentas
Algis Čaplikas

Lietuvos turtą ir verslą
vertinančių įmonių asociacijos
valdybos pirmininkas
Kęstutis Kristinaitis

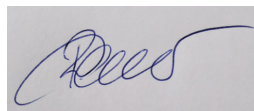
Lietuvos paukštininkystės
asociacijos direktorius
Gytis Kauzonas

Lietuvos žemės ūkio tarybos
valdybos pirmininkas
Ignas Hofmanas

Tarptautinio transporto ir
logistikos aljanso generalinis
sekretorius
Povilas Drižas

Draudimo brokerių rūmų
direktorė
Raminta Žimkutė

Lietuvos turizmo rūmų
prezidentė
Nacionalinio turizmo verslo
asociacijos prezidentė
Žydrė Gavelienė

Lietuvos turizmo asociacijos
vykdančioji direktorė
Milda Plepytė-Rainienė

Lietuvos žemės ūkio
bendrovių asociacijos
generalinis direktorius
Jonas Sviderskis

Lietuvos turto vertintojų
asociacijos prezidentas
Tauras Tupinis

Lietuvos Respublikos žemės
ūkio rūmų direktorius
Sigitas Dimaitis

Šiaulių prekybos, pramonės ir
amatų rūmų generalinė
direktorė
Edita Grigalauskienė

Lietuvos statybininkų
asociacijos prezidentas
Dalius Gedvilas

Nemokumo administratorių
rūmų vadovas
Darius Jasaitis

Dokumentą elektroniniu parašu
pasirašė DARIUS,JASAITIS
Data: 2024-06-19 10:01:38